

Monitoring dwergcicaden in hyacintenveld

Vanaf 2007 zien we jaarlijks problemen in de broeierij met zogenoemde 'Lissers' in hyacinten, veroorzaakt door een besmetting met fytoplasma's. Deze ziekteverwekker wordt tijdens de bollenteelt overgebracht door (dwerg)cicaden. Van belang leek het om na te gaan hoe vroeg in het seizoen deze insecten in Nederland actief rondvliegen en dus mogelijk ook in staat zijn om fytoplasma's te verspreiden. Het bleek dat dwergcicaden al in april waren te vangen. Dit is aanzienlijk vroeger dan werd gedacht en dus is het van belang om de juiste keuzes te kunnen maken bij bestrijding van deze insecten.

Tekst: Peter Vink, PPO
Foto's: PPO

Bij de teelt van hyacinten zien we de laatste jaren meer problemen met Lissers als gevolg van een besmetting met fytoplasma's die tijdens de bollenteelt te velde worden overgebracht door dwergcicaden. De vraag was of de mildere winters van de laatste jaren meer overlevingskansen bieden voor dwergcicaden. Daardoor zouden deze insecten mogelijk wel eens in Nederland kunnen overleven en dus ook veel eerder actief kunnen zijn dan op grond van oud onderzoek werd aangenomen. Daarom

is in samenwerking met DLV met behulp van zogenoemde lijmplaten nagegaan hoe vroeg in het groeiseizoen dwergcicaden in percelen hyacinten in Nederland zijn te detecteren. Met deze kennis zouden bollentelers van hyacinten beter en gericht passende maatregelen kunnen nemen om dwergcicaden te bestrijden om daarmee verspreiding van fytoplasma's te voorkomen.

UITVOERING EN RESULTATEN

Vanaf april zijn op zes percelen in Zuid Holland waar hyacinten stonden of in voorgaande jaren waren geteeld gele en blauwe lijmplaten uitgezet. Ook zijn in mei tot juli nog lijmplaten uitgezet in twee percelen in Noord-Holland om de aanwezigheid van (dwerg)cicaden daar ook duidelijk te krijgen. Tot in juli zijn alle lijmplaten weke-

lijks verzameld en verwisseld voor nieuwe. De verzamelde lijmplaten zijn steeds naar PPO in Lisse gebracht, waar ze tot in detail microscopisch zijn beoordeeld op de aanwezigheid van (dwerg)cicaden. Het bleek dat op de blauwe lijmplaten geen cicaden konden worden gevangen maar wel op de gele lijmplaten. Vanaf eind april/begin mei werden al (dwerg)cicaden gevangen op een aantal percelen in de Zuidelijke Bollenstreek. Vooral op percelen in de buurt van bosschages werden grotere aantallen cicaden gevangen. In Noord-Holland werden geen (dwerg)cicaden gevangen. Dit lijkt in overeenstemming met het gegeven dat in hyacinten die in Noord-Holland worden geteeld weinig tot geen probleem met 'Lissers' wordt vastgesteld. Een aantal gevangen cicaden is voorzichtig van de lijmplaten verwijderd en opgestuurd naar een deskundige om ze te determineren. Het bleek om diverse soorten te gaan waaronder Empoasca- en Macrosteles-soorten, waarvan bekend is dat ze vector zijn voor fytoplasma's. Uit het monitoren van (dwerg)cicaden in de Zuidelijke Bollenstreek is komen vast te staan dat al vanaf april (dwerg)cicaden kunnen worden gevangen op gele lijmplaten. Dit betekent dat deze insecten dus langer in een seizoen actief kunnen zijn en als vector voor fytoplasma's kunnen dienen. Door deze kennis kunnen bollentelers van hyacinten daar rekening mee houden en hun bestrijdingsstrategie daarop aanpassen. Vervolgonderzoek over het optreden van Lissers bij hyacint leest u elders in deze editie van BloembollenVisie.

Uw sector investeert in dit onderzoek via het Productschap Tuinbouw. Meer informatie is te vinden op www.tuinbouw.nl bij projectnummer PT 12721-16.

'Lisser' bij hyacint (links aangetast, rechts gezond)

Met gele lijmplaten zijn cicaden te velde goed te detecteren